62. MEKTUP

٦٢- ﴿ اَلْمَكْتُوبُ الثَّانِى وَالسِّتُّونَ: اِلَى حَضْرَةِ الْمَخْدُومْ زَادَهْ الْخَواجَهْ مُحَمَّدِ مَعْصُومِ مَدَّ ظِلُّهُ الْعَالِى فِى بَيَانِ انْتِفَاءِ الْفَنَاءِ الْوُجُودِىِّ عَنِ الْاِنْسَانِ بِنَاءً عَلَى عَدَمِهِ الذَّاتِىِّ ﴾

اِنَّ حَقِيقَةَ الْاِنْسَانِ وَذَاتَهُ هِىَ النَّفْسُ النَّاطِقَةُ الْمُشَارُ اِلَيْهَا لِكُلِّ فَرْدٍ مِنْ اَفْرَادِ الْاِنْسَانِ بِلَفْظِ اَنَا وَحَقِيقَةُ النَّفْسِ النَّاطِقَةِ الْعَدَمُ وَقَدْ تَوَهَّمَتْ نَفْسَهَا بِوَاسِطَةِ انْعِكَاسِ الْوُجُودِ وَالصِّفَاتِ الْوُجُودِيَّةِ مَوْجُودَةً وَحَيَّةً وَعَالِمَةً وَقَادِرَةً بِالْاِسْتِقْلاَلِ وَزَعَمَتْ هٰذِهِ الصِّفَاتِ الْكَامِلَةَ مِنَ الْحَيَاةِ وَالْعِلْمِ وَغَيْرِهِمَا مِنْ نَفْسِهَا وَقَائِمَةً بِهَا وَتَيَقَّنَتْ نَفْسَهَا بِهٰذَا التَّوَهُّمِ كَامِلَةً وَخَيْرًا وَنَسِيَتْ خَبَاثَتَهَا وَنَقْصَهَا الذَّاتِيَيْنِ النَّاشِئَيْنِ مِنَ الْعَدَمِ الَّذِى هُوَ شَرٌّ مَحْضٌ فَاِذَا اَدْرَكَتْهَا عِنَايَةُ اللّٰهِ سُبْحَانَهُ وَخَلَّصَتْهَا مِنَ الْجَهْلِ الْمُرَكَّبِ وَتَصْدِيقِ الْكَاذِبِ تَعْرِفُ اَنَّ هٰذِهِ الْكَمَالاَتِ مِنْ مَحَلٍّ آخَرَ لاَ مِنْهَا وَلاَ اَنَّهَا قَائِمَةٌ بِهَا وَتَعْلَمُ اَنَّ حَقِيقَتَهَا وَذَاتَهَا الْعَدَمُ الَّذِى هُوَ شَرٌّ مَحْضٌ وَنَقْصٌ خَالِصٌ فَاِذَا غَلَبَتْ هٰذِهِ الرُّؤْيَةُ بِكَرَمِ اللّٰهِ تَعَالَى وَسَلَّمَتِ الْكَمَالاَتِ اِلَى صَاحِبِهَا بِالتَّمَامِ وَاَدَّتْ هٰذِهِ الْاَمَانَةَ اِلَى اَهْلِهَا بِالْكُلِّيَّةِ وَوَجَدَتْ نَفْسَهَا عَدَمًا مَحْضًا وَلَمْ تَشُمَّ فِى نَفْسِهَا رَائِحَةً مِنَ الْخَيْرِيَّةِ فَحِينَئِذٍ لاَ يَبْقَى مِنْهَا اسْمٌ وَلاَ رَسْمٌ وَلاَ عَيْنٌ وَلاَ اَثَرٌ فَاِنَّ الْعَدَمَ لاَ شَيْئٌ مَحْضٌ لاَ ثُبُوتَ لَهُ فِى مَرْتَبَةٍ مِنَ الْمَرَاتِبِ فَلَوْ تَحَقَّقَ لَهُ فَرْضًا ثُبُوتٌ فِى مَرْتَبَةٍ مِنَ الْمَرَاتِبِ لَمَا كَانَتْ جَمِيعُ الْكَمَالاَتِ مَسْلُوبَةً عَنْهُ فَاِنَّ الثُّبُوتَ عَيْنُ الْكَمَالِ بَلْ اُمُّ الْكَمَالاَتِ فَلَزِمَ مِنْ هٰذَا التَّحْقِيقِ اَنْ يَكُونَ هٰذَا الْفَنَاءُ اَتَمَّ وَاَكْمَلَ لاَ حَاجَةَ اِلَى زَوَالِ وُجُودِ الْفَانِى اَصْلاً فَاِنَّهُ لَمْ يَثْبُتْ لَهُ وُجُودٌ اَصْلاً حَتَّى يُتَصَوَّرَ الزَّوَالُ بَلْ كَانَ عَدَمِيًّا مُثْبِتًا نَفْسَهُ بِتَوَهُّمِ الْوُجُودِ وَلَمَّا زَالَ ذٰلِكَ التَّوَهُّمُ وَتَحَقَّقَ بِالْعَدَمِ الصِّرْفِ بَقِىَ هَالِكًا وَلاَ شَيْئًا مَحْضًا فَلاَ يَكُونُ بُدٌّ مِنَ الزَّوَالِ الشُّهُودِىِّ وَلاَ يُحْتَاجُ اِلَى الزَّوَالِ الْوُجُودِىِّ وَاللّٰهُ سُبْحَانَهُ اَعْلَمُ بِحَقِيقَةِ الْحَالِ.

TÜRKÇE ANLAMI

- **Oğlu Hâce Muhammed Masum Hazretleri'ne yazılmıştır**
- **Zâtî yokluğu sebebiyle insanda vücûdî fenânın yok olması**

İnsanın hakîkati ve zâtı, her bir insanın "ene" (ben) lafzı ile işâret ettiği nefs-i nâtıkasıdır. Nefs-i nâtıkanın hakikati ise yokluktur ki varlığın ve varlığa ait sıfatların yansıması sebebiyle kendisinin mevcut, diri, bilen ve müstakil güç sahibi olduğu vehmine kapılmıştır. Hayat, ilim ve diğer kâmil sıfatların kendisinden olduğunu ve kendisiyle kâim olduğunu sanmıştır. Bu vehim sonucu kendisinin kâmil ve hayırlı olduğuna kesin olarak inanmış, mahza şer olan yokluktan doğan, zâtî noksanlığını ve çirkinliğini unutmuştur.

Eğer ona Allah Teâlâ'nın yardımı gelip kendisini koyu cehâletten/cehl-i mürekkepten ve yanlış bilgi hastalığından kurtarırsa, bu kemâlâtın kendisinden olmadığını ve kendisiyle kâim olmadığını aksine başka bir yerden kaynaklandığını anlar. Hakîkatinin ve zatının, katışıksız şer ve noksanlık olan yokluktan başka bir şey olmadığını öğrenir.

Allah Teâlâ'nın lütfu ve keremiyle onda bu bakış açısı hâkim olur da, kemâlâtı bütünüyle sahibine havâle eder, bu emâneti tamamen ehline teslim eder, kendisini sırf yokluk olarak bulur ve kendisinde hayırdan eser olmadığını anlarsa o zaman nefsin ne alâmeti, ne ismi, ne aynı, ne de eseri ortada kalır. Çünkü yokluk bir hiçliktir ki hiçliğin herhangi bir mertebede varlığı söz konusu değildir. Farz-ı muhal, mertebelerin birinde varlığı gerçekleşmiş olsaydı kemâlâtın hepsi ondan alınmış olmazdı. Çünkü sübût (varlık) kemâlin aynıdır. Hatta kemâlâtın anasıdır.

Bu açıklamayla bu fenânın en tamam ve en kâmil şekilde olması için, fânînin varlığının ortadan kalkması gerekmediği anlaşıldı. Çünkü fânînin varlığı hiçbir zaman sabit olmamıştır ki ortadan kalkması düşünülebilsin. Aksine o yokluğa bağlıydı. Varolduğu vehmine kapılarak kendisinin sâbit olduğunu sandı. Bu vehim ortadan kalkıp da sırf yoklukla gerçekleşince bitmiş ve hiç olarak kalır. Artık şühûdî anlamda yok olmasına gerek kalmaz ve vücûdî anlamda yok olmaya da ihtiyaç duymaz. Hâlin hakîkatini en iyi bilen Allah Sübhânehû'dur.

KELİME ANLAMI

62. ⪻ اَلْمَكْتُوبُ الثَّانِي وَالسِّتُّونَ Altmış ikinci mektup *(Kime gönderilmiştir?)* **اِلَى حَضْرَةِ الْمَخْدُومْ زَادَهْ الْخَوَاجَهْ مُحَمَّدِ مَعْصُومِ Mahdumzade Hâce Muhammed Masum hazretlerine مَدَّ ظِلُّهُ الْعَالِي Yüce gölgesi daim olsun** *(Ne hakkındadır?)* **فِي بَيَانِ انْتِفَاءِ الْفَنَاءِ الْوُجُودِيِّ Vücudi fenanın yok olmasını beyan hakkındadır** *(Kimden?)* **عَنِ الْاِنْسَانِ İnsandan** *(Neden dolayı?)* **بِنَاءً عَلَى عَدَمِهِ الذَّاتِي Zati yokluğundan dolayı. ⪼**

اِنَّ حَقِيقَةَ الْاِنْسَانِ وَذَاتَهُ İnsanın hakikati ve zatı هِيَ النَّفْسُ النَّاطِقَةُ Nefs-i natıkadır *(Öyle nefis ki,)* لِكُلِّ فَرْدٍ مِنْ اَفْرَادِ الْاِنْسَانِ اَلْمُشَارُ اِلَيْهَا Ona işaret edilir *(Kim tarafından?)* Her bir insan tarafından *(Ne ile işaret edilir?)* بِلَفْظِ اَنَا 'Ben' lafzıyla وَحَقِيقَةُ النَّفْسِ النَّاطِقَةِ الْعَدَمُ Nefs-i natıkanın aslı ise yokluktur وَقَدْ تَوَهَّمَتْ نَفْسَهَا Nefs-i natıka kendisini sanmıştır *(Ne sebebiyle?)* بِوَاسِطَةِ انْعِكَاسِ الْوُجُودِ وَالصِّفَاتِ الْوُجُودِيَّةِ Varlığın ve varlığa ait sıfatların yansıması sebebiyle *(Kendini ne sanmıştır?)* مَوْجُودَةً وَحَيَّةً Mevcut, diri, وَعَالِمَةً وَقَادِرَةً Bilen ve güç sahibi *(Nasıl?)* بِالْاِسْتِقْلَالِ Kendi kendine وَزَعَمَتْ هٰذِهِ الصِّفَاتِ الْكَامِلَةَ Ve şu kamil sıfatları da zannetti مِنَ الْحَيَاةِ وَالْعِلْمِ وَغَيْرِهِمَا Hayat, ilim ve diğerlerini *(Ne zannetti?)* مِنْ نَفْسِهَا Kendisinden وَقَائِمَةً بِهَا Ve kendisiyle kaim olduğunu وَتَيَقَّنَتْ نَفْسَهَا Ve kendisini kesin olarak algıladı *(Ne sebebiyle?)* بِهٰذَا التَّوَهُّمِ Şu zannı sebebiyle *(Ne olarak algıladı?)* كَامِلَةً وَخَيْرًا Kamil ve hayırlı olarak وَنَسِيَتْ Ve unuttu *(Neyi?)* خَبَاثَتَهَا وَنَقْصَهَا الذَّاتِيَّيْنِ Zati pisliğini ve noksanlığını اَلنَّاشِئَيْنِ مِنَ الْعَدَمِ Yokluktan kaynaklanan اَلَّذِى هُوَ شَرٌّ مَحْضٌ Ki, o yokluk sırf şerdir فَاِذَا اَدْرَكَتْهَا İşte ona yetiştiği zaman *(Ne?)* عِنَايَةُ اللّٰهِ سُبْحَانَهُ Allah'ın yardımı وَخَلَّصَتْهَا Ve onu kurtardığında *(Neden?)* مِنَ الْجَهْلِ الْمُرَكَّبِ Katmerli cehalet وَتَصْدِيقِ الْكَاذِبِ Ve yalancı tasdikten تَعْرِفُ O zaman anlar ki, اَنَّ هٰذِهِ الْكَمَالَاتِ Bu kemâlât مِنْ مَحَلٍّ آخَرَ Başka bir yerdendir لَا مِنْهَا Kendisinden değildir وَلَا اَنَّهَا قَائِمَةٌ بِهَا Ve kendisiyle de kaim değildir وَتَعْلَمُ Ve bilir ki, اَنَّ حَقِيقَتَهَا وَذَاتَهَا

Kendi hakikati ve zatı اَلْعَدَمُ الَّذِى هُوَ شَرٌّ مَحْضٌ وَنَقْصٌ خَالِصٌ Halis şer ve noksanlık olan yokluktur فَاِذَا غَلَبَتْ هٰذِهِ الرُّؤْيَةُ İşte bu görüş galip geldiğinde *(Nasıl?)* بِكَرَمِ اللّٰهِ تَعَالَى Allah Teâlâ'nın ihsanıyla وَسَلَّمَتِ الْكَمَالاَتِ Ve kemâlâtı teslim ettiğinde *(Kime?)* اِلَى صَاحِبِهَا Sahibine *(Nasıl)* بِالتَّمَامِ Tamamen وَاَدَّتْ هٰذِهِ الْاَمَانَةَ Ve bu emaneti verdiğinde *(Kime?)* اِلَى اَهْلِهَا Ehline *(Nasıl?)* بِالْكُلِّيَّةِ Bütünüyle وَوَجَدَتْ نَفْسَهَا Ve kendini bulduğunda *(Nasıl?)* عَدَمًا مَحْضًا Halis yokluk olarak وَلَمْ تَشُمَّ فِى نَفْسِهَا Ve kendisinde hissetmediğinde *(Ne?)* رَائِحَةً مِنَ الْخَيْرِيَّةِ Hayırdan hiçbir koku فَحِينَئِذٍ لاَ يَبْقَى مِنْهَا İşte o zaman ondan kalmaz *(Ne?)* اِسْمٌ وَلاَ رَسْمٌ Ne isim, ne resim وَلاَ عَيْنٌ وَلاَ اَثَرٌ Ne zat ne de eser فَاِنَّ الْعَدَمَ لاَ شَيْئٌ مَحْضٌ Çünkü yokluk bir hiçtir لاَ ثُبُوتَ لَهُ Onun sübutu yoktur *(Nerede?)* فِى مَرْتَبَةٍ مِنَ الْمَرَاتِبِ Hiçbir mertebede فَلَوْ تَحَقَّقَ لَهُ فَرْضًا Eğer faraza ona sabit olsaydı *(Ne?)* ثُبُوتٌ Sübut *(Nerede?)* فِى مَرْتَبَةٍ مِنَ الْمَرَاتِبِ Herhangi bir mertebede لَمَا كَانَتْ جَمِيعُ الْكَمَالاَتِ Bütün bu kemâlât olmazdı *(Ne olmazdı?)* مَسْلُوبَةً عَنْهُ Ondan alınmış فَاِنَّ الثُّبُوتَ عَيْنُ الْكَمَالِ Çünkü sübut kemalin aynısıdır بَلْ اُمُّ الْكَمَالاَتِ Bilakis kemâlâtın anasıdır فَلَزِمَ مِنْ هٰذَا التَّحْقِيقِ Bu açıklamadan lazım geldi *(Ne?)* اَنْ يَكُونَ هٰذَا الْفَنَاءُ اَتَمَّ وَاَكْمَلَ Bu fenanın en tam ve en kamil olması لاَ حَاجَةَ İhtiyaç yoktur *(Neye?)* اِلَى زَوَالِ وُجُودِ الْفَانِى Faninin varlığının ortadan kalkmasına اَصْلاً Kesinlikle فَاِنَّهُ لَمْ يَثْبُتْ لَهُ وُجُودٌ اَصْلاً Zira onun için varlık sabit olmadı ki, حَتَّى يُتَصَوَّرَ الزَّوَالُ Ta ki yokluğu düşünülsün بَلْ كَانَ عَدَمِيًّا Bilakis fani yokluğa mensuptu مُثْبِتًا نَفْسَهُ Kendisini var kabul ediyordu *(Nasıl?)* بِتَوَهُّمِ الْوُجُودِ Varlığını vehmederek وَلَمَّا زَالَ ذٰلِكَ التَّوَهُّمُ Bu vehim ortadan kalkınca وَتَحَقَّقَ بِالْعَدَمِ الصِّرْفِ Ve halis yoklukla bütünleşince بَقِىَ هَالِكًا Bitmiş olarak kaldı وَلاَ شَيْئًا مَحْضًا Ve hiç olarak فَلاَ يَكُونُ بُدٌّ Dolayısıyla ayrılık yoktur *(Neden?)* مِنَ الزَّوَالِ الشُّهُودِيِّ Şuhudi zevalden وَلاَ يُحْتَاجُ Ve ihtiyaç duyulmaz *(Neye?)* اِلَى الزَّوَالِ الْوُجُودِيِّ Vucudi zevale وَاللّٰهُ سُبْحَانَهُ اَعْلَمُ Allah Teâlâ en iyi bilendir *(Neyi?)* بِحَقِيقَةِ الْحَالِ Durumun hakikatini...